

[Transcript] Genstart / Ung og udenfor

På et tidspunkt, mens dine venner går i gymnasiet og lever deres helt normalt og snorlige ungdomsliv, er du i jobcentret.

Hvordan er det for dig at være der i jobcentret, mens dine venner går på gymnasiet?

Mit allerførste møde med jobcentret var det her var 18.

Jeg kan huske, det var virkelig godt hver dag.

Jeg går med min mor og min kontaktperson, og har det bare rigtig stramt, fordi det er virkelig.

Det hænger mig langt ud af halsen, at jeg skal til at søge kontanthjælp.

En mand satte alle dine venner, de gik i gymnasiet og var til gymnasiet fester og snakket om hamten søde fra 30i.

Jeg føler, det er en kæmpe forlitteklæring, og at jeg er en byrte for samfundet.

Det er pinligt, og jeg har en følelse af, at det spænder sig selv fast i en gabestok til offentlig udmødelse.

De bliver kaldt Rastgruppen, og tager sjælg en del i den offentlige samtale.

I uddannelsespråget bliver de kaldt Rastgruppen.

Potentialegruppen eller Rastgruppen.

Flere end 42.000 unge under 25 år står tilbage, når deres jævnallerne drøner videre med ungdomsuddelen sig.

Vi kender dem godt.

Eller arbejde.

Pin med den hårde opækst drenge med det sårbare set.

Tross og tiårs politiske forsøg er det aldrig lykkes at gøre gruppen særligt meget mindre.

Det er ikke noget nyt problem. Sådan var det også for ti år siden.

Tross alle gode vinder.

Men det skal reformkommissionens nyeste anbefalinger nu rette op på.

For regeringen vil have flere unge i uddannelse eller job.

I den nye regering har vi valgt, at jeg der har det sværeste.

Det er vores vigtigste opgave.

Genstart spørg i dag dit, hvordan det var at sidde på et jobcenter og få kontantjælp, når hendes jævnallerne fik examsbevis.

Mit navn er Anna Ingrish.

Normalt er det sådan her i udsendelserne, at jeg starter med at spørge min gæst om det ikke lige vil præsentere sig selv.

Og fortælle lidt, hvad de laver, deres all og så videre.

Hvordan har du det med det spørgsmål?

Ampivalent.

Fordi jeg laver ikke rigtig så meget, så det er bare lidt en flad fornemmelse at sige til folk, jeg har ikke et arbejde, jeg er ikke i gang med en uddannelse, og der heller ikke rigtig udsætker til, at jeg kommer det sådan lige forløbige i hvert fald.

Jeg synes, det er pinigt.

Jeg tænker altid, at udgangspunktet er, at de dømmer mig, når jeg siger det.

Ditte, vil du ikke alligevel trods alt det her, set et power på, hvem du er, præsentere dig selv?

Ja, men jeg hedder Ditte, og jeg er 20 år gammel.

Jeg er vokset op i Hundi, men har flyttet en del rundt.

Jeg har ikke et job, og jeg er heller ikke i gang med en uddannelse,

[Transcript] Genstart / Ung og udenfor

og har sådan set ikke andet en grundskole, og er på content help.

Det er altså unge som Ditte Marie Ingeman, regeringen meget gerne vil have i en eller anden form for uddannelse eller beskæftelse.

Det er dem, som når man tæller dem op for alle dem, der er under 25 år, så bliver det til de der 42.000.

Men det er langt fra lige til, hvor er mange af dem, har mange udfordringer.

For den her gruppe af unge har typisk et valg af forskellige og komplekse problemer med i bagagen. Ditte, for eksempel, er psykisk sårbare og har gennem de 22 år i liv, været igennem et hav af forskellige diagnoser.

Jeg blev som barn beskrevet, som ser, at rigtig mange voksne.

Så er det ligesom bare blevet været og været med årene, og jeg blev som 14 år i diagnostiseret i psykiatrien,

med 11 forskellige diagnoser, og så blev jeg så som 20 år i ret diagnostiseret og fik borderline.

Hvilke konsekvenser har det for dig, du borderline?

Jeg er sensitiv. Jeg har meget stærke følelser, og der skal ikke sætte meget til at trick dem.

Jeg kan også have nogle ret voldsom reaktioner på ting, der egentlig ikke er så voldsomt.

Jeg har et meget lille overskud, og i sociale situationer er jeg virkelig meget på arbejde,

selvom jeg er god til at begå med socialt. Så er det rigtig svært for mig,

fordi jeg har 1000 antenner ude hele tiden for at analysere, hvad andre siger og gør deres kroppsprover og så videre,

fordi jeg hele tiden er på vagt over for en eller anden form for bekræftelse af, at nu jeg er forkert.

Jeg har altid et udgangspunkt af, at det er bare et spørgsmål om tid, før folk finder ud af,

at jeg ikke er nice, og det er et spørgsmål om tid, før folk forlader mig,

og det er et spørgsmål om tid, før jeg siger et eller gør et eller andet, hvor folk tænker, okay, det var druten.

Du fortæller om det her, så den meget store følelsesregister, en tænderne er meget langt ude, og du reagerer stærkt på ting, som måske ikke, eller så noget, man reagerer sig stærkt på.

Hvad kunne det være?

Jeg har et eksempel, der var for nogle måneder siden, hvor jeg ikke kunne finde mit fotoalbum, sådan fysisk et med udprintede billeder, og jeg er altså...

Jeg er helt lovsted.

Jeg fik sådan et helt panik-anfall, hvor jeg kravlede rundt på gulvet,

mens jeg hyperventilerede, og altså, savlen bare drippede ud af munnen på mig,

det var meget voldsomt, og splittede hele min lejlighed ad,

og ender med at bankede den i vægen med vilje.

Når du tænker tilbage på den her situation, hvor du ikke kunne finde dit fotoalbum,

kan du så se, hvad det er, der hylder dig ud af den?

Jeg ved ikke rigtig, hvorfor jeg reagerer så voldsomt på sådan nogle forholdsvis latterlige ting.

Jeg tror, at den aften, hvor det skete, der var jeg i forvejen,

ked af det og i sådan lidt humør.

Og så tænkte jeg, nu gør jeg noget hyggeligt,

og så kunne det ligesom være min afledningsbeskæftelse.

Og så kunne jeg ikke finde det, og så var jeg sådan, okay, fuck det hele.

Og så var det det, der ligesom fik korthuset til at vælte.

[Transcript] Genstart / Ung og udenfor

Allerede, da Ditte er helt lille, er hens mor klar over, at hun er mere sårbar, end det fleste andre børn.
Og på et tidspunkt bliver det så tydeligt, at omværten også reagerer på det.
Mej, men mor, vi er meget titte.
Og hun har arbejdet på et bussted for ungen, der har det svært.
Og jeg var tit med på arbejde, da jeg var lille.
Og hun havde en kollega, der var psykolog, som sagde til min mor, at hvis ikke hun gik fra min far sådan endeligt meget snart, så ville det have alvorlige konsekvenser for hendes dødre, og især for mig, fordi jeg er i forvejen.
Ja, psykologen kunne se, at der var tendens så til noget, allerede den gang.
Og jeg tror, hvis nok også hun nevnte borgter lejne over for min mor.
Hvad har din far gør?
Altså, hvorfor siger psykologen, at din mor skal forlade din far, fordi du har det skidt?
Fordi, at min mor og såfæres forhold har altså altid været ustabil.
Og meget shaky.
Og uden at ville udlevere min forældre for meget, så har der været en del psykisk valg.
Og sådan, ja, manipuleringer af hinanden og så videre.
Så det påvirket jo også mig rigtig meget, at jeg var vidende til alt det.
Og jeg blev jo også udsat for noget psykisk valg.
Flere af jer har problemer.
Ligesom Ditte kommer mange af de unge uden ungdomsuddannelsørt job fra ustabile familier.
Også i den tungelinde.
Nogen er anpragt, og andre flytter meget tidligt hjemmefra.
Andre er måske blod i tvivl om voksenlivet.
Som 8-årig sætter Ditte sig for at teste sin familie.
Jeg havde meget sådan en tanke om, at folk havde det sjovere, når jeg ikke var der.
Og at folk ville have det bedre, hvis jeg ikke var der.
Og at der egentlig ikke rigtig er nogen, der ville ligge mærke til det, hvis ikke jeg var der.
Og så lavede jeg ligesom en test.
Jeg var en på mit værelse.
Og synes, at det lå som om, at jeg de andre ude i stuen havde det meget federe, end da jeg var derude.
Så jeg tog min små sutskog på og pakket en lille rygsæk.
Jeg havde sådan en havetør ud til, at vi havde en lille gårdhave.
Gik ud af den.
Og snæmmer ud uden at de lavede mærke til det, og gik over til min bedste veninde.
Folk, ligesom jeg, og lavede den her test og se, hvornår ligger de mærke til, jeg ikke er der.
Og der gik flere timer før min mor, så rent faktisk ringede til min venendens mor.
Du fortæller, de er det om, at du ligesom har været sårbar nærmest fra den dag, du blev født, du blev kældsager som barna.
Det har været svært for dig.
Og så fortæller du samtidig den her opvækst, som har været præget og garanteret gode intentioner, men har været ustabil.

[Transcript] Genstart / Ung og udenfor

Tror du, at det også er opvæksten, der har gjort, at du endt med at blive rigtig psykisk syg, og ikke bare, hvad kan man sige, sårbar, prøv sig lidt sær?

Ja, jeg tror helt klart, at hvis jeg havde haft en mere sådan stabil, stille og rolig og egentlig nok normalt barndom, så havde jeg ikke endt ud med min psykifor, jeg er endt ud.

Unge som Ditte i den såkaldte Rastgruppe har været i Kristians Borgs spotlys i år 10.

Alt for mange unge vil droppe ud af deres uddannelser, og det vil undervisningsministeren nu prøve at forhindre.

For 30 år siden fremlagende retikale undervisningsminister Ollevi Jensen planen uddannelse til alle. Ollevi Jensen fremlagsde en ny plan indrede Gørts i dag.

Målsætningen var, at 95% af hver årgang skulle have en ungdomsuddannelse.

Ministerens foreslår blandt andet en ny og fri ungdomsuddannelse.

De unge skal selv stå og sige skrædsyg, der er tegnet over i uddannelse efter folkeskolen, hvis de ikke kan finde sig til rette i de eksisterende uddannelser.

Men trods de gode intentioner og utallige forsøg har andelende unge uden ungdomsuddannelse eller beskæftelse stort set ikke rykket sig.

Hver år er der omkring 12.000 unge, der ikke kommer i gang med en uddannelse efter folkeskolen.

Og så er der en 6-7% af hver ungdomsårgang.

Det svarer til cirka 7% af en årgang.

Så når de er 25, så har de hverken ungdomsuddannelse eller job.

Og mange af de unge i gruppen har dårlige erfaringer med at gå i skole.

For det første blev jeg mobbede, indtil jeg troede jeg ikke i ådne klasse eller sådan noget.

Fordi jeg var jo det nemme offer, jeg var skribelig, altså der skulle ikke meget til for at få en reaktion ud af mig.

Så jeg havde en veninde, så rent socialt havde jeg det ikke særlig godt.

Ved en fagligt har jeg altid klaret mig godt i skolen.

Men det har måske så også egentlig skabt nogle andre problemer.

Det kan godt løde sådan lidt...

It's a blessing and a curse to be this intelligent.

Men fordi jeg har passet mig selv, jeg har ikke skabt problemer i klassen.

Og jeg har været i går sådan klogere end de andre på mine alder.

Så jeg havde jo ikke rigtig brug for at hjælpe opmærksomhed, fordi jeg kunne det jo godt.

Så det gjorde jo så også, at jeg ikke fik den opmærksomhed, jeg havde brug for.

Hvordan mærker du i skolen, det er, at du sådan set er god fagligt.

Men på en eller anden måde så, at den her sårbarhed, psykiske sårbarhed, spænder ben for det.

Altså, jeg tuer aldrig rigtig senere i timerne.

Og det er nok meget normalt, at det, der er mange børn, der ikke gør.

Men jeg var virkelig bange for det.

Og jeg havde en virkelig god engelsklære, og hun støttede mig virkelig meget.

Og så var der så en time i engelsk, hvor jeg gjorde det her med engelsklære.

Hun ligesom fik bygget mig lidt op, så jeg rent faktisk turde at sige noget i time.

Og jeg rejte hånden op, og jeg svarede fint på spørgsmål.

Og så var der så et spørgsmål, som jeg så fik svaret forkert på.

Og så begyndte alle mine klassekammerater og griner mig og håvne mig.

Jeg var dum, og jeg rent rundt og troede, at jeg kunne nalt ting.

Og så kunne jeg ingenting alligevel.
Og så sagde jeg ikke så meget i timen efter det.
Da folkeskolen nærmer sig sin afslutning, fordi det flere vinder,
men samtidig får hun det værre og værre mentalt.
Jeg startede en egentlig klasse på efterskole.
Og en uge efter jeg var startet, tror jeg,
der fik jeg svær på den udredning, som jeg havde været i psyketrien over hele sommeren.
Og det var som om, at det hele crashede lidt der.
Lidt ligesom en sur dig, sådan i et glas, ikke også?
Så længe der er lov på, så kan den kun blive så stor.
Og så tager du lovet af, og så når det har været jeg nede i 14 år,
vælter det ligesom ud overkanten.
Fordi jeg lige pludselig rent faktisk fik lov til at have det så svært.
Jeg var ikke længere sær, jeg var rent faktisk syg.
Hvad gør du her i den periode, hvor du har det så dårligt?
Min selskædende adfærd har virkelig meget til.
Det var hver dag flere gange om dagen, at jeg skedet mig selv på den ene eller den anden måde.
Min angst blev rigtig slim, jeg var mega depressiv.
Jeg så dårligt, og jeg blev psykotisk.
Ja, lidt helt paletten.
Dite flytter væk fra problemerne derhjemme og rykker på bussted som 15-årig.
Det stopper da ikke ens mentale nedtur, og da hun har det allervært for hun psykotiske panikanfall.
Jeg var 16 år, og jeg havde været hjemme hos min veninde,
sammen med nogle af vores andre veninder, til noget hyggedryk.
Der havde været en god aften, og så skal jeg hjem,
og jeg går ned af Vesterbrukade, og det er om natten.
Der er et eller andet, der klikker op i mit hoved på vej om der,
og tricker et psykotisk panikanfall.
Så jeg var overbevist om, at jeg skulle dø.
Og hvis der var nogen, der kom for at hjælpe mig, så ville de også dø,
og så ville det være min skyld.
Jeg hørte biler, der ikke var der, så den spigte op,
og jeg var overbevist om, at hvis jeg gik for tæt på vejen, så ville der komme en bil at køre mig ned.
Men hvis jeg gik for tæt ind mod muren, skulle jeg heller ikke,
fordi der hænger de, der kalder mig dem emaliaskilde.
Hvis jeg gik under dem, ville de falde ned i hovedet på mig.
Hvis der var en åbning ind til en gård, skulle jeg heller ikke gå for tæt på,
fordi der ville stå nogen med en kniv,
eller så ville der stå en eller anden stor kampund og byde strupen over på mig.
Alt omkring mig var en far.
Og da jeg så kommer hjem til busstedet,
da kravlet jeg så ind,
vi havde sådan et lille rum under trappen, sådan en rigtig Harry Potter-værelse,
og så havde jeg rukkert ud frem og tilbage og hørte cirkusmusik.

Det var bare sådan over det hele.

I de her år, hvor du får det på mange måder dårligere og dårligere,

og kommer på bussted og skal have hjælp,

og rækker dig længere væk fra det normale gencespore.

Samtidig rækker din tidligere klassikamera, der jo mere og mere ind mod normalen,

de starter i gymnasiet, og deres liv går videre som altid.

Hvad tænker du om det, altså deres vej af snor lige efter borgen,

og du er et helt andet sted?

Ja, men altså jeg var bedre over det,

og jeg var med sundlig på, at de kunne.

Jeg ville jo virkelig godt bare være normal,

og kunne alle de ting, som min hjævne eller kunde.

Jeg følte mig så udenfor, og jeg var så ked af det,

og så ærgh, over at når de havde problemer med deres forældre,

så var det fordi de ikke måtte få 30 kroner med til frokost i frokostpausen.

Når jeg havde problemer med mine forældre, så var det større problemer.

Det var ikke 30 kroner.

Det var ikke 30 kroner til en pasta salat.

Mens dittes venner lever et helt normalt gymnasieliv med læksiælæsning og fester,

starter hun på kontantjælp og bliver tilknyttet i jobcenter for ungen.

Hvordan er det for dig at være der i jobcenteret, mens din venner går på gymnasiet?

Nøderen.

Altså det sidste i verden, jeg ville.

Det var at skulle på overførselsankomst.

Jeg skulle virkelig overtales af min mor og kontaktperson på busstedet om at gøre det.

Altså jeg var næsten klar til at sælge mig selv før jeg gav at komme på et kontantjælp.

Alle gik på gymnasiet jo.

Så der var det noget, ej, men hvor går du hen?

Og jeg synes stadig, at det er pinligt at skulle gå ind af døren til jobcenteret.

Og jeg kigger mig lige og tænker, håber ikke, der er nogen.

Jeg kender dig, så jeg må gå herind lige nu.

Drømmer du egentlig om at få en uddance?

Ja.

Jeg vil rigtig gerne have en uddance.

Jeg kunne godt tænke mig at læse antropologi på universitetet.

Hvorfor vil du gerne det?

Jeg kunne godt tænke mig at lave noget, som kan gøre en forskel for mennesker.

Men jeg har haft arbejde i daginstitution.

Og jeg har deraf erfaret, at jeg ikke er stærkt nok til at være udifeldt ude på frontlinjen.

Så jeg skal ligesom være lidt bagkulissende og være den, der hiver i snorerne.

Og skabe nogle bedre vilkår for dem, der er ude på frontlinjen og kan holde til det.

En af de udfordringer, vi har udpeget i regeringen, som er det mest afgørende at finde nogle løsninger på,

det er potentielle grupper eller raske grupper.

Også med det Frederiksen regeringer har har fokus på at få unge som dite i beskæftelse eller uddannelse.

Og det er et svigtigt, når det aktive samfundsliv ikke har en plads til os alle sammen.

Der er blevet nedsat i en reformkommission, som blandt andet ser på, hvordan man bedst hjælper de her unge på vej.

Den 23. maj, der kommer vi med en ny reformvej tre, som kommer til at have fokus på de unge og voksne udsatte borgere.

For det er både dyrt for samfundet og tragisk, for de unge, der ender på passiv forsørgelse, lyder argumentet.

For tiden er der jo et stort politisk fokus på at få flere unge, blandt andet også unge som dig, til at komme i uddannelse, til at komme i beskæftelse i én eller anden form.

Hvordan tror du bedst, man hjælper unge mennesker, som har mange udfordringer og et svært liv?

For det første tror jeg, at det er helt vildt vigtigt at gribe børn.

Og se børn, som har brug for den forbyggende hjælp lige nu.

Også selv om de klarer sig fint, også selv om de ikke laver problemer i skolen.

Der var barn, der var det sådan, når hjemmet var urænt og pegend.

Jeg er sød og jeg er sjov, og jeg lukker dig ikke, så kan du ikke være så galt.

Hvad er det et udtryk for?

Altså det, at man ser på dig, og så siger man, du er urænt og pegend og har også været god i skolen, så det kan jo ikke være så slimt.

Altså er det fordi, at der kun er én måde at være restgruppe unge på?

Altså er det for svært for systemet at se den enkelte?

Ja, helt klart.

Der skal være meget større rådere rum, for dem, der rent faktisk sidder og arbejder med os borgere, til at de kan arbejde med den individuelle borgere.

Der er alt for mange kasser og rammer, som man skal passe ned i.

Og hvis ikke man gør det, så skal de nok sørge for at prøve at mase enk ned i dem.

Hvad er udsikterne til, at du kan komme til at leve et liv, som de fleste andre, med de problemer og udfordringer, du har?

Altså jeg kommer aldrig til at leve et liv, som I går så ind normalt i mennesker.

Fordi, at borgere er en personlighedsforstyrrelse, så det ligger dybt ind graveret i mig, min måde at tænke på og føle på og opfattes tænk på.

Men jeg kan lære at hantere dem bedre.

Jeg tror ikke, at jeg kommer til på noget tidspunkt at kunne forsøge mig selv fuldt ud.

Men jeg tror helt klart, at jeg kan nå til et punkt, hvor jeg kan bidra og med noget.

På sikt tror jeg godt, at jeg ville kunne arbejde op til 25 timer.

Jeg tror, at jeg kommer til at være mit max.

Hvordan har du det egentlig i dag?

Udfra min sådan udfordringer, har jeg det ret godt.

Jeg har det meget bedre end hvad jeg havde for fem år siden.

Extrem meget bedre.

Tilbage i februar blev min hjemmevejleder, ek. styrlig kontaktperson, taget fremme.

Og hende var jeg virkelig, virkelig glad for.

[Transcript] Genstart / Ung og udenfor

Og det er sådan noget, der vælter mig vildt af pinden.
Det river bare op i alle de der følelser, jeg har haft siden.
Jeg var barn med, at jeg bliver forlatt, og der er ikke nogen grund til at gøre det her.
Og det kan bare være lige meget af det hele.
Og hvis det var sket for to år siden, så er det meget sensyngeligt, at jeg ville have ind med, at bare sige, okay, så fuck det.
Altså så fuck det hele, og så gider jeg heller ikke gå i psykiatrien.
Og jeg gider ikke noget som helst, fordi det nødder lige vel ikke noget.
Men det gjorde jeg ikke.
Jeg havde lige selvfølgelig en periode, hvor jeg lige havde nogle dyk, men fik rejse mig op hurtigt igen.
Og en del af det er, at jeg har arbejdet virkelig meget med mig selv.
Og jeg har fået støtte fra nogle rigtig gode mennesker i systemet.
Og en anden del af det er også, at jeg de sidste par år ikke er blevet presset for meget på de forkerte punkter.
Er du grundlæggende, optimistisk på din fremtidsvejne?
Jeg vil sige, jeg er grundlæggende realistisk.
Jeg er hverken pessimistisk eller optimistisk.
Jeg håber på det bedste, men forventer det værste.
Og så regner jeg med et sted med det mellem.
Held og lykke med det hele det.
Tak.
Og tak for besøget dag.
Selv tak.
Vi har forelagt Didemarie Ingemans beskrivelse af sin barndom for hendes forældre.
De har ikke ønsket at komme med en kommentar.
Så her slutter dagens genstart.
Den er satan af Mathias Barks søndergård, Charlotte Kovell og Søren Elbig.
Jeg hedder Anna Ingrish.
Gå på opdaleset i alle deres podcast og radioprogrammer.
I appen, det er Lyd.